

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 22 grudnia 2020 r.

PSiZ.I.431.55.2020. SH

**Pan
Edward
Szupryczyński
Burmistrz Głuchołaz
ul. Rynek 15
48-340 Głuchołazy**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 2 października 2020 r. została przeprowadzona kontrola doraźna w Urzędzie Miejskim w Głuchołazach w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹ oraz wybranych aktów wykonawczych, w związku ze skargą Pana (...) z dnia 14 września 2020 r. (data wpływu do OUW – 21.09.2020 r.). Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli.

Realizację zadań Gminy Głuchołazy w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Z ustaleń kontroli wynika, że:

1. Utworzono i funkcjonuje gminny Zespół interdyscyplinarny, jednakże w zakresie jego funkcjonowania stwierdzono nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części stwierdzone nieprawidłowości) w punktach od 1 do 9.
2. Skarga Pana (...) nie zasługuje na uwzględnienie w części dotyczącej:
 - 1) bezpodstawnego wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” wobec jego osoby.
Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie skarżącego nastąpiło poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”, przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy, tj. przez pracownika socjalnego, w związku ze zgłoszeniem osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie tj. Pani (...). Działanie to było zgodne z art. 9d ust. 4 ustawy;

¹ (Dz. U. z 2020 r., poz. 218), nazywana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „ustawą”.

- 2) nie zapisywania przez pracownika socjalnego (członka grupy roboczej) zgłaszanych przez skarżącego spraw, zatajania przez tego pracownika faktów wynikających z sytuacji panującej w jego rodzinie, stosowania przez niego pomówień i przychylności dla jednej strony tj. jego żony.

W wyniku analizy dokumentacji zgromadzonej w sprawie nie ujawniono dokumentów, które mogłyby świadczyć o tym, że pracownik socjalny stosował pomówienia wobec skarżącego, czy też mogłyby wskazywać na to, że realizując czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” był przychylny jedynie dla żony skarżącego. W aktach sprawy znajduje się dokumentacja, która zawiera zapisy dotyczące zgłaszanych przez skarżącego informacji dotyczących zarówno jego, jak też sytuacji panującej w jego rodzinie oraz dokumentacja dotycząca realizowanych czynności w związku z tymi informacjami;

- 3) wysyłania wszelkich pism z OPS-u, w okresie od marca do czerwca 2020 r., kierowanych do skarżącego, pod adres: Głuchołazy (...) pomimo tego, że pracownik socjalny wiedział, że w tym okresie skarżący nie mieszkał pod tym adresem tylko u swoich rodziców pod adresem: (...). Tym samym skarżący nie mógł odbierać tej korespondencji.

Z dokumentacji zebranej w sprawie oraz wyjaśnień złożonych przez pracownika socjalnego wynika, że w okresie od marca do czerwca 2020 r. skierowano do skarżącego jedno pismo. Przedmiotowe pismo zostało wysłane na adres: Głuchołazy (...). Powyższe wykonano za zgodą Pana (...). Pismo zostało wysłane za potwierdzeniem odbioru i zostało odebrane osobiście przez skarżącego. W aktach sprawy znajduje się zwrotne potwierdzenie odbioru pisma z podpisem skarżącego;

- 4) nie podejmowania żadnych działań w związku ze zgłoszeniami skarżącego dotyczącymi tego, że jego żona nie zajmowała się odpowiednio ich małoletnimi dziećmi przez co były zaniedbane, brudne, głodne, miały zadrapania i siniaki, a ich dobro było zagrożone.

Z dokumentacji zebranej w sprawie wynika, że każdorazowo po zgłoszeniach skarżącego dokonywano sprawdzenia sposobu zajmowania się dziećmi przez jego żonę oraz warunków, w jakich dzieci były wychowywane i nie stwierdzono, żeby informacje przekazywane przez skarżącego potwierdziły się. Sprawdzeń dokonywał zarówno pracownik socjalny, jak również dzielnicowy;

- 5) nie proponowania skarżącemu wsparcia terapeutycznego i psychologicznego pomimo tego, że potrzebował takiego wsparcia.

W wyniku analizy dokumentacji zgromadzonej w sprawie stwierdzono, że członkowie grupy roboczej motywowali skarżącego do udziału w programie

oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, jak również proponowano wymienionemu bezpłatną pomoc psychologiczną i prawną.

3. Skarga Pana (...) nie jest możliwa do zweryfikowania w części dotyczącej:

1) nie podejmowania żadnych działań w związku ze zgłoszeniami skarżącego dotyczącymi tego, że jego żona wyzywała go, wyganiała z domu i sprowadzała kochanków do domu.

W materiałach prowadzonej sprawy, nie ma dokumentacji, która potwierdzałaby, że skarżący zgłaszał członkom grupy roboczej informacje podnoszone w skardze, a dotyczące wyzywania go przez jego żonę, wyganiania z domu i sprowadzania kochanków do domu. Wobec powyższego przedmiotowy zarzut nie jest możliwy do zweryfikowania;

2) wręczenia skarżącemu do podpisu czystego wywiadu środowiskowego.

Przedmiotowy zarzut jest nie do zweryfikowania, gdyż rozmowa prowadzona przez pracownika socjalnego ze skarżącym, przy wypełnianiu formularza rodzinnego wywiadu środowiskowego, nie była nagrywana. Należy jednak dodać, że w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że w aktach sprawy, znajduje się kserokopia przedmiotowego kwestionariusza, który został sporządzony zgodnie z wnioskiem Prokuratury Rejonowej w Prudniku. Ponadto z wyjaśnień pracownika socjalnego, który wypełniał kwestionariusz wywiadu wynika, że poinformował skarżącego o powodzie jego wypełnienia, a poza tym z zapisów w tym kwestionariuszu wynika, że skarżący udzielał informacji pracownikowi socjalnemu oraz własnoręcznie podpisał ten kwestionariusz.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Uchwała NR LI/434/10 Rady Miejskiej w Głuchołazach z dnia 10 listopada 2010 roku w sprawie ustalenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, określającej szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego zawiera zapisy niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa lub są ich powtórzeniem i modyfikacją tj.:

1) § 2 ust. 1 uchwały stanowi naruszenie art. 9a ust. 15 ustawy,

2) § 4 ust. 3 uchwały jest zapisem powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 7 ustawy,

3) § 6 ust. 1 uchwały jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 10 ustawy,

4) § 6 ust. 3 uchwały jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 11 ustawy,

5) § 6 ust. 4 uchwały jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 12 ustawy,

6) § 6 ust. 5 uchwały jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 14 ustawy.

Wprowadzenie przez Radę Miejską do uchwały w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania zapisów niezgodnych z zapisami ustawy skutkuje naruszeniem zasady legalizmu, zgodnie z którą organy władzy publicznej powinny działać na podstawie i w granicach prawa, a tym samym wszelkie działania organu władzy publicznej muszą być ściśle oparte na wyraźnie określonej normie kompetencyjnej.

2. Regulamin Organizacyjny Pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w Głuchołazach, który stanowi załącznik do Uchwały 1/ZI/2015 Zespołu Interdyscyplinarnego Do Spraw Przeciwdziałania Przemocy W Rodzinie W Głuchołazach z dnia 26 stycznia 2015 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu Prac Zespołu Interdyscyplinarnego w Głuchołazach został wprowadzony przez sam Zespół, co jest niezgodne z art. 9b ust. 15 ustawy.

Wprowadzenie regulaminu pracy Zespołu interdyscyplinarnego przez sam Zespół skutkuje naruszeniem art. 9a ust. 2 ustawy, ponieważ to Rada Miejska jest uprawniona do określenia szczegółowych warunków funkcjonowania Zespołu interdyscyplinarnego.

3. Regulamin Organizacyjny Pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, który powinien doprecyzować regulacje ustawowe w zakresie funkcjonowania Zespołu, zawiera zapisy, które są niezgodne z zapisami ustawy lub są powtórzeniem i modyfikacją zapisów ustawy, tj.:

1) § 4 ust. 2 regulaminu jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9c ust. 3 i 4 ustawy,

2) § 4 pkt 5 regulaminu narusza art. 9a ust. 2 i 15 ustawy,

3) § 7 ust. 3 regulaminu jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 7 ustawy,

4) § 7 ust. 8 regulaminy jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 12 ustawy,

5) § 8 ust. 1 regulaminu jest powtórzeniem i częściową modyfikacją art. 9a ust. 10 ustawy,

6) § 8 ust. 2 regulaminu jest modyfikacją art. 9a ust. 11 i 12 ustawy,

7) § 9 regulaminu jest powtórzeniem art. 9b ust. 3 ustawy.

Działalność Zespołu interdyscyplinarnego w oparciu o regulamin, w którym znajdują się zapisy niezgodne z przepisami ustawy i rozporządzenia może skutkować realizowaniem zadań niezgodnie z zasadami określonymi w aktach prawnych powszechnie obowiązujących, a tym samym niewłaściwego udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

4. Skład grupy roboczej nie został dostosowany do indywidualnej sytuacji i potrzeb rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty”, co narusza art. 9a ust. 11 ustawy.

Niedostosowanie składu osobowego grupy roboczej do indywidualnej sytuacji i potrzeb rodziny, może utrudnić udzielenie kompleksowej pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodzinie. Ponadto brak zaangażowania w prace grupy roboczej wszystkich wymienionych w ustawie grup specjalistów utrudnia realizację podstawowej zasady pracy z rodziną doznającą przemocy - zasady interdyscyplinarności.

5. Nie udokumentowano przekazania formularza „Niebieska Karta – B” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”².

Brak adnotacji bądź dokumentu potwierdzającego przekazanie formularza „Niebieska Karta – B” może wskazywać na to, że nie wręczono go osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stosownie do § 6 ust. 1 rozporządzenia. Oznaczałoby to, że osoba ta nie została odpowiednio poinformowana o sytuacji, w której się znalazła i jakie będą podejmowane dalsze działania. Formularz „Niebieska Karta – B” stanowi ważny element procedury, gdyż informacje w nim zawarte są podstawowym, usystematyzowanym źródłem wiedzy o prawach osoby doznającej przemocy dlatego też wręczenie go osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie powinno zostać udokumentowane, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia.

6. Protokoły ze spotkań grup roboczych są lakoniczne, nie zawierają niezbędnych informacji o podejmowanych działaniach w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, jak również nie zawierają informacji o efektach pracy z daną rodziną i planowanych kolejnych działaniach w tej rodzinie, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia.

Nierzetelne i lakoniczne sporządzanie dokumentacji przez grupy robocze może skutkować brakiem możliwości ustalenia faktycznego przebiegu wydarzeń w konkretnej rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” oraz zgromadzeniem

² (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245), nazywane w dalszej części wystąpienia: „rozporządzeniem”.

niewiarygodnego materiału dowodowego, co może utrudnić dalsze postępowanie w celu rozwiązania problemu przemocy w tej rodzinie.

7. Nie dokumentowano realizacji zadań w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – członka grupy roboczej, wynikających z § 12 rozporządzenia, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia.

Niedokumentowanie realizacji czynności może wskazywać na to, że zadania w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynikające z § 12 rozporządzenia nie są realizowane, co z kolei może skutkować brakiem właściwej diagnozy sytuacji i potrzeb osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i jej rodziny, a tym samym niemożnością rzetelnego opracowania indywidualnego planu pomocy. Nieudzielenie odpowiedniej pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, która zwróciła się o pomoc, wywołać może również syndrom wyuczonej bezradności, co spowoduje, że w sytuacji wystąpienia kolejnego zdarzenia, nie poinformuje o tym żadnej z instytucji, będąc przekonaną, że jest to bezcelowe i nieskuteczne działanie. Ponadto nieudzielenie kompleksowej pomocy ofierze przemocy w rodzinie spowodować może u sprawcy tej przemocy poczucie bezkarności, mogące doprowadzić do eskalacji działań przemocowych.

8. Nie dokumentowano przekazywanie wezwań na spotkanie grupy roboczej kierowane do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie – w innej formie niż pisemna, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia.

Nie dokumentowanie przekazywania wezwań na spotkanie grupy roboczej dla osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia, a ponadto powoduje niemożność ustalenia, czy niestawienie się tej osoby na spotkanie grupy roboczej nie jest spowodowane właśnie nieotrzymaniem wezwania.

9. Nie przeprowadzono rozmów pod kątem nadużywania alkoholu z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w przypadku ustalenia, że nadużywa alkoholu, co narusza § 17 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia.

Nieprzeprowadzanie rozmów z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, pod kątem nadużywania alkoholu lub środków odurzających pozbawia te osoby wiedzy na temat możliwości podjęcia leczenia lub terapii, co w konsekwencji może skutkować dalszym nadużywaniem alkoholu lub środków odurzających.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami, na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718)

zalecam:

- 1) dostosowanie treści i zapisów uchwały Nr LI/434/10 Rady Miejskiej w Głuchołazach z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania do obowiązujących przepisów ustawy oraz rozporządzenia;**
- 2) podjęcie działań zmierzających do właściwego przyjęcia regulaminu pracy Zespołu interdyscyplinarnego, zgodnie z wymogami art. 9a ust. 15 ustawy;**
- 3) dostosowanie treści regulaminu pracy Zespołu interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów ustawy oraz rozporządzenia;**
- 4) dostosowywanie składu grupy roboczej do indywidualnej sytuacji i potrzeb rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty”, stosownie do art. 9a ust. 11 ustawy;**
- 5) dokumentowanie działania potwierdzającego wręczenie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, formularza „Niebieska Karta – B”, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia;**
- 6) rzetelne sporządzanie protokołów z posiedzeń grupy roboczej w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia;**
- 7) dokumentowanie realizacji zadań w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – członka grupy roboczej, wynikających z § 12 rozporządzenia, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia;**
- 8) dokumentowanie przekazywania wezwań na spotkanie grupy roboczej kierowane do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie – w innej formie niż pisemna, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia.**
- 9) przeprowadzanie rozmów pod kątem nadużywania alkoholu lub środków odurzających z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w przypadku ustalenia, że nadużywają alkoholu lub zażywają środki odurzające, stosownie do § 17 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia.**

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach nie podjęcia tych działań, należy przedłożyć do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. Wojewody Opolskiego

Sabina Wiatkowska

Zastępca Dyrektora

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia